

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

XXIII. Vtrum voluntas Dei rectè diuidatur in anteceden-
tem, & consequentem, & in voluntatem beneplaciti, & signi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

qua ratione coherere inuicem possint in Deo, tamen si nihil tale contingere possit in rebus creatis, apparebit infra loco indicato.

Ad 3. Separabilitas quoad esse inter duo obiecta creata infert, iuxta dicta, possibilitatem duarum terminationum liberarum Dei inter se impossibilitatem, atque adeo distinctarum inter se. Infert enim possibilitatem volitionis circa alterum ex illis obiectis coniungibilis cum nolitione circa alterum, quae nolitio est impossibilis cum volitione eiusdem obiecti; sicut etiam prior illa volitio est impossibilis cum nolitione circa idem obiectum. Quo eodem argumento manifeste concluditur, iuxta dicta, possibilitas tot, ut minimum, volitionum, & nolitionum Diuinarum distinctarum inter se realiter quoad terminationem liberam ut liberam, quot possibiles sunt collectiones rerum creatarum inuicem separabilium realiter, siue mutuo, siue non mutuo. Ceterum nulla eiusmodi rerum creatarum separabilitas inter se conuincit possibilitatem aliquarum duarum volitionum Dei liberarum, vel etiam virtualiter intrinsece distinctarum coexistentium sibi mutuo, seu valentium sibi inuicem coexistere. Quod ratio objectionis sufficienter persuadet, efficacius demonstrabitur infra in praedicta quaest. 27.

QVÆSTIO XXIII.

Vtrum Voluntas Dei rectè diuidatur in antecedentem, & consequentem; & in voluntatem beneplaciti, & signi?

IDETVR non rectè diuidi, 1. Quia nullæ duæ terminationes liberæ Dei inter se distinctæ possunt sibi inuicem coexistere, ut modò dictum est. Nequit autem aliqua volitio habere rationem, vel antecedentis, vel consequentis respectu terminationis non coexistentis sibi. Quia quod non est, nec antecedit, nec consequitur ad id quod est. Et similiter repugnat, ut habeat rationem, vel signi, vel beneplaciti volitio non existens. Ergo neutra diuisio subsistere potest.

2. Quod est volitum antecedenter tantum, & non est volitum consequenter, non potest esse volitum propriè à Deo. Quia quod est volitum propriè à Deo, necesse est, ut eueniat. Non autem euenit, quod est volitum tantum à Deo antecedenter. Idem autem contingit in eo, quod est volitum à Deo voluntate tantum signi. E contra, quicquid est volitum à Deo voluntate, vel consequenti, vel beneplaciti, eo ipso necesse est, ut eueniat, estque volitum à Deo propriè. Ergo voluntas Dei neque propriè, neque impropriè sumpta legitime diuiditur in antecedentem, & consequentem; beneplaciti, & signi.

3. Vtralibet ex iis diuisionibus cõcincit cum altera. Quia quicquid est volitum à Deo voluntate beneplaciti, eo ipso non potest esse volitum voluntate tantum antecedenti, sed eo ipso est volitum voluntate etiam consequenti; & è conuerso. Similiter quicquid est volitum à Deo voluntate etiam consequenti, eo ipso est volitum voluntate beneplaciti. Eademque est proportionalis ratio de voluntate purè antecedenti, & de voluntate solius signi inuicem comparatis. Ergo superfluit altera ex dictis diuisionibus.

Art. 1. Respondetur. Voluntas libera Dei diuiditur vñanimitè Theologorum consensu in antecedentem,

tem, & consequentem; beneplaciti, & signi, cum D. Thoma q. 19. art. 6. 11. & 12. Inducta autem est ea diuisio ad erigendum sensum legitimum, & ad inuicendam concordiam plurium locutionum sacrae scripturae, & sanctorum PP. inuicem oppositarum quoad speciem, & quoad verba, ut sonant, cum re ipsa nihil inter se dissident. Neutra diuisio continet in se distinctionem, aut realem, aut virtutalem inter aliquos duos actus Diuinos sibi inuicem coexistentes. Quia nulla talis distinctio actuum datur in Deo, ut nuper dictum est. Solam igitur continet distinctionem rationis extrinsecam per ordinem, & relationem ad obiecta, & connotata creata realiter inter se distincta: quæ respicit Diuinam voluntatem in ratione effectus inducendi per ipsam, aut positiuè, aut saltem permissiuè.

Art. 2. Itaque voluntas Dei dicitur antecedens respectu alicuius effectus, quatenus vult illum præcisè, ut contentum in aliqua causa secunda sufficienti, quantum est ex se, ad illum ponendum à parte rei, & insuper habente aliquam inclinationem inditam sibi à Deo ad productionem illius cum præcisione tum à cooperatione, tum ab impeditione realis productionis, & executionis, prouenientibus ab eadem illa causa; vel ab aliis causis secundis. Dicitur verò consequens voluntas Dei, quatenus versatur circa effectum aliquem creatum secundum se ipsum immediatè, & cum omnibus circumstantiis requisitis, & existentibus re ipsa à parte rei, atque adeo cum inclusione seu cooperationis, seu impeditionis prouenientium ex causis secundis. Hinc fit, ut quoddam effectus Deus velit voluntate antecedenti; simulque nolit voluntate antecedenti; quoddam verò alios, vel vtraque velit, vel neutra. Vtraque voluntate vult ex. gr. salutem Prædestinatorum; neutram salutem hominum purè possibilem; alteram tantum, videlicet antecedenti, & non consequenti; salutem Reprobatorum. Quapropter, dum dicitur, *Deus vult omnes homines saluos fieri*, subintelligenda est sola voluntas antecedens; quatenus Deus omnibus dat sufficientiam, quantum est ex se, ut saluentur, idque spectat ad voluntatem antecedentem; licet non ab omnibus remoueat, aut velit efficaciter remoueri omnia impedimenta salutis, quæ prouenire possunt à libera vniuscuiusque voluntate, vel ab aliis causis secundis. E contra dum dicitur, *Deum nolle saluos facere eos, qui damnantur de facto*, subintelligenda est negatio solius voluntatis consequentis, quæ permittit impeditionem salutis eorum indidem prouenientem.

Art. 3. Iam Diuina voluntas beneplaciti est voluntas propriè talis adequatè intrinseca Deo. Quia est ipse Deus, ut dicit D. Thomas de verit. q. 23. art. 5. & ad 6. Nempe voluntas beneplaciti dicitur ea, quæ Deus respicit effectus creatos formaliter, ac præcisè, quatenus substantes suæ electioni liberæ efficaci. Voluntas verò signi est metaphoricè tantum voluntas respectu effectus, respectu cuius dicitur voluntas signi, & includit in suo conceptu effectum aliquem temporalem volitum à Deo voluntate beneplaciti, atque versatur circa effectus pendentes à libero arbitrio creato, quatenus directos à Deo, ut conuenienter operetur. Tribus autem modis principaliter dirigitur à Deo arbitrium creatum, præcepto videlicet, consilio, & prohibitione. Minus verò principaliter, duobus insuper aliis modis; operatione scilicet, & permissio. Vnde fit, ut triplex voluntas signi attribuat Deo principaliter, & duplex præterea alia minus principaliter. Ratio huius attributionis, & locutionis respectu Dei est. Quia homines, saltem ut plurimum, volunt voluntate propriè tali, quæ præcipiunt, & consulant, nec non quibus

quibus cooperantur, quæque permittunt, seu non impediunt, cum impedire possent; & similiter nolunt, quæ prohibent. Itaque iuxta communiter contingentia, præceptum, consilium, operatio, & permissio, nec non prohibitio obtinent apud homines rationem signi significantis, velle, & nolle proportionaliter.

Art. 4. Hinc fit, ut signo posito pro re significata absolute dicatur, nec infrequenter, tum in sacris literis, & apud SS. PP. tum in communi sermone, Deum velle, quæ præcipit, &c. nolle verò, quæ prohibet: tamen sæpè contingat, ut ea neque velit propriè, neque nolit. Contingit nimirum sæpè, ut non fiat, quod Deus præcipit, utque fiat, quod non fiat, quod Deus vult; aut ut fiat, quod non vult voluntate propriè, & simpliciter tali. Quæ videlicet est omnipotens, ideoque infallibilis, & infustrabilis, ut patebit ex testimonio infra opportunè producendis. Neque verò ob id verificatur, Deum adhibere signa fallia, dum præcipit, aut prohibet aliquid, quin prædefiniat efficaciter, seu efficaciter, & propriè velit actum præceptum, aut omissionem actus prohibiti. Quia Deus non ad hoc adhibet præceptum, aut consilium, ut significet adesse sibi talem voluntatem prædefinitam: sed solum, ut significet voluntatem aliam suam propriè talem circa actus prohibitos, aut præceptos; nempe voluntatem formaliter, aut æquivalenter conditionatam de conferendis præmiis, & irrogandis suppliciis, si fiant, aut omittantur tales, vel tales actus, ut exponetur in qq. de actibus humanis circa primam eorum regulam. Ex his igitur patet, utramque diuisionem propositam esse legitimam, & admodum opportunè inductam esse à Theologis pro vera intelligentia, & mutua reali concordia multiplicis locutionis in Scriptura, & apud Sanctos PP. circa voluntatem Dei.

Ad 1. Patet ex dictis, utramque eam diuisionem niti relatione, & ordine ad diuersa connotata creata; quo pacto diuiduntur, ratione nostra, multipliciter prædicata etiam necessaria, & absoluta Dei expertia obiecti, & in se, omnis prorsus distinctionis.

Ad 2. Vtraque hæc diuisio inducta est non tam ad intelligentiam rei, quæ diuiditur, quam ad intelligentiam diuersarum locutionum circa ipsam. In huiusmodi autem diuisione nullum est vitium; sed sæpè est necessarium, & valde utile, ut diuisum vsurpetur cum præcisione à propriè, & impropriè tali suppositione analogâ, seu æquiuocâ; ut cum Canis diuiditur in celestem, & terrestrem.

Ad 3. Quilibet Dei voluntas coïncidit re ipsa cum qualibet voluntate Diuina. Quia voluntas Dei in se intrinsecè est vna omnino, & simplex. Non autem coïncidit ratione nostra, & secundum modum nostrum intelligendi, quando refertur ad connotata creata inter se diuersa, atque inde sortitur diuersas apparentias respectu nostri. Patet verò ex dictis, istiusmodi diuersitatem non deesse in re præfenti.

QVÆSTIO XXIV.

Vtrum deur in Deo amor sui, & odium malorum?

IN ETUR non dari amorem sui, & dari odium malorum. Quia de ratione amoris est, ut non feratur ad suum obiectum, aut ut præfens, aut ut absens, sed cum præfensione ab absentia, & præfentia. Affectus enim, qui

versatur circa bonum, ut præfens, dicitur gaudium: sicut dicitur desiderium, qui versatur circa illud, ut absens. Ergo amor strictus distinctus à puro gaudio, & à puro desiderio, necesse est, ut versetur circa bonum quatenus præfendens ab absentia, & præfentia. Deus autem non potest versari circa se ipsum cum tali præfensione. Quia est bonum essentialiter sibi præfens, & ut tale cognoscitur per omnem Diuinam cognitionem, utpotè comprehensum ipsius. Ergo in Deo non datur amor strictus erga se ipsum, ut distinctus à puro gaudio. Confirmatur, quia eadem præcisè de causa negatur Deo ab omnibus scientia simplicis intelligentiæ circa se ipsum. Quia videlicet non potest cognoscere possibilitatem sui cum indifferentia ad existentiam, & non existentiam, seu cum præfensione ab vtraque. Confirmatur rursus, quia Deo repugnat desiderium sui: Ergo, & amor strictè talis. Patet consequentia; quia tam repugnat Deo cognitio sui, ut præfendens ab existentia, & possessione, quam repugnat cognitio sui, ut absens, seu carentiæ sui.

2. Amor Dei erga se ipsum nec efficax esse potest, nec inefficax. Non inefficax; quia amor inefficax est affectus imperfectus, & neque à nobis concipitur nisi erga bonum, ut coniunctum cum imperfectione, vel apparens ad modum habentis imperfectionem. Sed neque efficax esse potest, quia amor efficax dicitur, qui potest efficere suum obiectum, vel certè vult, aut velle efficere. Quorum neutrum conuenire potest Deo respectu sui, cui videlicet repugnat, ut fiat; nec non, ut cognoscatur, aut apprehendatur à se ipso aliter, atque est in se. Ergo nullus amor dari potest in Deo respectu sui. Simile argumentum conficitur ex diuisione amoris, quæ communiter censetur ad æquata, in amorem concupiscentiæ, & amorem amicitiae: Quia amor concupiscentiæ est ignobilis, & imperfectus, ideoque repugnat Deo, tam respectu sui, quam respectu aliorum. Amor verò amicitiae exigit ex suo conceptu dualitatem, & minimum, tum naturarum, tum personarum amantium se mutuo propter se. In Deo autem non datur dualitas naturarum, sicut neque dualitas amorum mutuo se respicientium, atque rependentium.

3. Dari è conuerso in Deo odium malorum conuincitur efficaciter ex ps. 44. 8. *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem.* Malachiæ 1. 2. *Iacob dilexit, Esau autem odio habui.* Ecclesiastici 1. 2. 7. *Altissimus odio habet peccatores.* Et quidem odio summo tendente ad perditionem odio habiti, ideoque pertinente ad inimicitiam propriè talem, ex ps. 5. 7. *Odisti omnes, qui operantur iniquitatem; perdes omnes, qui loquuntur mendacium.* Conuenit igitur Deo odium simpliciter, idest, odium inimicitiae erga malos.

4. Deus vult peccatori mala, quatenus mala eadem, idque ex displicentia personæ. Sed hic est affectus inimicitiae. Ergo hic affectus, qui est odij propriè talis conuenit Deo propriè. Probatur maior. Quia peccatores in primis, quatenus tales displicent Deo. Non enim displicet ipsi solum peccatum, sed etiam peccator propter peccatum, iuxta illud Sapientiae 14. 9. *Odia sunt Deo impius, & impietas eius.* Deinde Deus vult peccatoribus supplicia, & poenas, quatenus supplicia, & poenæ sunt. Supplicia autem, & poenæ, quatenus talia, sunt mala patienti, ut per se patet. Accedit, reprobis saltem nullum à Deo intendi bonum per supplicia. Quia videlicet nullius boni obtinendi sunt capaces pro eo statu. Illatio autem mali ad nullum tendens bonum, seu præfens, seu futurum respectu patientis, est opus proprium odij inimicitiae: Si quod est tale in rerum naturâ. Nempe si esset de ratione odij inimicitiae, ut nullum prorsus intendatur bonum, etiam aliorum à patiente, nullum